

تحلیل فیلم های تربیتی

خانم علی بخشی

کلاس های مدرسه عالی تربیتی مادران - جلسه اول

۱۴۰۰/۷/۲۹

اللهم صل علی فاطمه و ابیها و بعلها و بنیها و سرالمستودع فیها بعدد ما احاط به علمک خوشحالم که در خدمتتان هستم و خداوند را شاکرم که این توفیق را به بنده داد که امروز هم در کنار شما باشم.

عزیزان، اینجا کارگاه است. در کارگاه، من فقط قرار نیست سخنران باشم و حرف بزنم. قرار است شما هم بگویید و با همدیگر حرف بزنیم و به یک توافقی برسیم و در نهایت جمع بندی کنیم. اینکه من فقط صحبت کنم هم برای شما خوشایند نیست هم اینکه به یک جلسه ی سخنرانی تبدیل می شود. قطعاً شما را خسته می کند.

با توجه به اینکه عنوان جلسه مان تحلیل فیلم است، می خواهیم مادران محترم برای من در این باره بنویسند. سؤال من این است: هدف تان از اینکه در این کارگاه شرکت کردید چه بوده؟

* یکی از مادران: به طور خاص و دقیق به مسئله ی فرزندپروری پردازیم
* پسر من به شدت عادت به دیدن کارتون های مختلف دارد و من برایم مهم است که نوع فیلم ها را برای او فیلتر کنم.

* در مورد فرزندپروری و تحلیل فیلم است.

* آگاهی بیشتر در مورد فیلم و سریال هایی که بچه ها می بینند.

* من برداشتم از این بحث تحلیل فیلم، این است که یک سری معیارهای اصولی را که در راستای عقیده مان هم باشد بتوانم پیدا کنم و بتوانم یک فیلم را انتخاب کنم. یا فیلم هایی را که پسر من می تواند ببیند بتوانم فیلتر کنم. بعضی وقت ها ناچاریم بعضی فیلم ها را در شبکه ی نهال یا پویا می گذارند و برای بچه ها مناسب نیست، ببینیم. بتوانیم یک جوری تشخیص بدهیم که اینها کدامش مناسب است و بین بد و بدتر انتخاب کنیم.

- استاد: حالا به نظر شما این کارگاه قرار است به ما چه چیزی بیاموزد؟

* من دقیقاً نمی دانم، ولی خواسته ی خودم این است که شاید خود ما هم به عنوان والدین خیلی آگاهی کافی نداشته باشیم که یک فیلم چه تاثیری می تواند بگذارد. واقعا خیلی از ما از عدم آگاهی رنج می بریم. یعنی خیلی از مشکلات به خاطر این موضوع است. اینکه راهکاری

پیدا کنم که بتوانم آن را فیلتر کنم، کاری کنم که نبیند یا اثر آن کم شود. شاید راهکاری وجود داشته باشد که فیلمی را هم که دارد می بیند اثرش کم شود. نمی دانم حالا یک چنین چیزی وجود داشته باشد یا نه!

* من فکر می کنم سری گذشته خیلی کارآمد بود مطالبی که در کلاس عرضه شد، که این را تقریباً همسرم و اطرافیانم خیلی در رفتارها و صحبت های من متوجه می شدند، ولی فکر می کنم یک مقدار سرفصلی گفته شد یعنی خودم دوست داشتم خیلی جاها بیشتر توضیح داده شود.

- استاد: فکر می کنید در این کارگاه ما قرار است چه بگوییم و چه دریافت کنیم؟
* من فکر می کردم از فیلم هایی که پخش می شود نکات تربیتی یا منفی و مثبت، اینها در این کارگاه توضیح داده شود.

- استاد: قطعاً این یک بخش از کلاس مان می تواند باشد.
* با توجه به عنوان کلاس که فرزندپروری موفق است، نیاز به این توفیق داشتم و اینکه در رابطه با واژه ی تحلیل فیلم ها نیاز همه ی خانواده هاست و من خیلی احتیاج داشتم که بتوانم فیلم ها و برنامه های مناسب تلویزیونی را انتخاب کنم، و ضد ارزش هایی که گاهاً هست را شناسایی کنم، بدانم که بچه ام چه چیزهایی را باید ببیند و تأثیرگذاری که از اینها برای او اتفاق می افتد را مشخص کنم و با او در این باره صحبت کنم. باید خودم این آگاهی را داشته باشم تا بتوانم بچه ها را راهنمایی کنم.

- استاد: انشاء الله که به اهدافتان برسید.
* من تصورم از این کلاس این بود که شما فیلم هایی را پخش می کنید بعد نکات آموزشی اش را خدمت مادران ارائه می دهید.

* به نظر من فیلم هایی که بچه ها می بینند صد در صد یک سری اثرات مخرب و منفی دارد و یک سری اثرات مثبت، اگر بتوانیم با لطف شما و این کلاس هایی که شرکت کردیم یادشان بدهیم که این اثرات مثبت و منفی چه چیزهایی است، آن اثرگذاری کم می شود چون در ناخودآگاه ذهن شان می توانیم تأثیر بگذاریم که یاد بگیرند این اثرها را خودشان تجزیه تحلیل کنند و از آن اثرات منفی اش کم کند و اثرات مثبت اش را در زندگی شان به کار ببرند.

- استاد: انشاء الله به این هدفی که شما فرمودید برسیم ولی قبل از آن باید خودمان تحلیل فیلم را یاد بگیریم.

* سطح آگاهی مان را بالا ببریم.

- استاد: ما در این کارگاه می خواهیم تبادل دو طرفه داشته باشیم. اول می خواهیم با این مقدمه وارد بحث بشوم که چرا ما اصلاً می خواهیم فیلم را تحلیل کنیم؟ مگر فیلم چه اثری می تواند داشته باشد؟ مگر همه جا نمی گویند پدر و مادر، مهم ترین و اثرگذارترین ها هستند برای تربیت بچه ها؟ مگر این رسانه های تصویری چقدر می تواند روی تربیت فرزندان مان تأثیرگذار باشد که لازم است اصلاً ما برویم یک دوره ببینیم؟ حالا دوره هم نبینیم، برویم یاد بگیریم حداقل این فیلمی را که داریم می بینیم مطالعه کنیم و آگاهی مان را بالا ببریم که این، چه اثری می تواند روی بچه ی ما داشته باشد. اول چرایی اش را مشخص کنیم.

اگر ما در مورد تشویق فرزند و تأثیر آن، برویم یک سخنرانی 5 یا 6 ساعته بنشینیم و تمام فوت و فن ها و بایدها و نبایدهای آن تشویق را، آن سخنران برای ما بگوید؛ و کلی هم در مورد پیامدهایش صحبت کند، وقتی از جلسه بیرون می آییم ممکن است چند جمله ی اصلی از آن در ذهن مان بماند. اگر چند روز از این ماجرا بگذرد، آن چند جمله هم خیلی در ذهن مان نمی ماند. حتی وقتی چند ماه از ماجرا می گذرد می بینیم هیچ چیزی در خاطرمان نیست! اما اگر در همان جلسه ی سخنرانی، ما یک قلم و کاغذ برداریم و چند نکته را بنویسیم، احتمال اش بیشتر است که ما یک مقدار خیلی کمی یا دقایقی از آن مطالب را تا ماه های بعد در ذهن مان داشته باشیم. چون نوشته ایم، یعنی به غیر از آنچه شنیده ایم، دست های ما هم کار کرده.

اگر در کنار آن جلسه ی شش هفت ساعته یک کلیپ دو سه دقیقه ای برای ما پخش کنند، چون داریم تصویری را می بینیم، آن تصویر ماندگاری اش سال ها و حتی خیلی طولانی تر می ماند. این را حتماً همه ی ما تجربه کرده ایم و در رابطه با آن اطلاعات داریم.

نکته ی دوم این است که ما، تازه بزرگسال هستیم. آن حافظه ای که قرار است برای ما ماندگاری طولانی تری داشته باشد مثل حافظه ی بچه های ما این قدر قوی نیست. بعد اینکه شاکله ی شخصیتی در ما شکل گرفته، اما این شاکله ی شخصیتی هنوز در بچه های ما شکل نگرفته. هنوز به آن بلوغ فکری، عقلی، سیاسی و اجتماعی و غیره نرسیده اند و تازه دارند از ما که والدین شان هستیم و از محیط، که می توانیم در کنارش رسانه را عنوان کنیم خصوصاً رسانه ی تصویری، دارند مطلب دریافت می کنند و در ناخودآگاهش اینها را ضبط می کند و این ماندگاری سال های سال برایش می ماند و بعد از مدتی یا چند سال می بینیم رفتارهایش دارد شکل می گیرد، بر اساس آنچه که دیده است. حالا فقط رفتارش نیست، می تواند باورها، عقاید و احساسات اش را شکل دهد.

مثال خیلی ساده ای خدمتتان بزنم. وقتی در یک انیمیشن یا کارتون فرزند ما مدل بروز عصبانیت را می بیند، چند روز بعد می بینیم وقتی با خواهر یا برادر کوچک ترش اختلافی پیدا می کند دعوایشان می شود از همان الفاظ یا همان رفتار دارد استفاده می کند برای بروز خشم و عصبانیت اش. پس هیجانات اش را هم می تواند تحت کنترل بگیرد.

پس برای بچه های ما و خصوصاً ما والدینی که دغدغه ی تربیت داریم، مهم است بدانیم حالا این فیلمی که فرزندمان دارد می بیند، چه پیامدهایی دارد.

حالا بیاییم ببینیم این تحلیل فیلمی که خیلی از جاها دارد در مورد آن صحبت می کند، چند نوع است؟ حالا یا فیلم یا انیمیشن؛ مثلاً ما در همین ایران خودمان، چند نوع تحلیل فیلم داریم؟ خیلی مهم است که من بدانم این موضوعی که الان می خواهم در موردش صحبت کنم چه فرقی با انواع تحلیل فیلم ها دارد؟ در یک نوع، آنهایی که فیلم ساز هستند می آیند تحلیل فیلم می کنند. مثلاً در چند برنامه ی تلویزیونی که قبلاً نشان می دادند، نه از زاویه های سیاسی، اجتماعی و اخلاقی و تربیتی یا روان شناسی فیلم را تحلیل نمی کردند. بلکه فقط از نگاه فیلم سازی می آمدند فیلم را تحلیل می کردند. در مورد صداگذاری، تصویر یا نورپردازی صحبت می کردند. الان در کشور خودمان هم کسانی هستند که نقد کننده ی فیلم ها هستند.

در یک دسته ی دیگر، تحلیل فیلم سیاسی اجتماعی داریم. مثلاً می آیند می گویند فلان فیلم را این کشور ساخته، این کشور سازنده دیدگاه سیاسی اش این فرمی است. در این زمینه، دشمن شناسی می کنند. حتی تحلیل سیاسی مذهبی هم می کنند. مثلاً من وقتی کنترل می کردم می دیدم آقای شاه حسینی، دکتر عباسی، آقای رائفی پور، اینها تحلیل های سیاسی اجتماعی و مذهبی بیشتر به سبک تاریخی انجام می دهند.

مثلاً اگر خاطرتان باشد، امریکا چندین سال پیش که آمد فیلم صد را ساخت و خشونت های زمان هخامنشی را خیلی بد جلوه داده بود، تحلیل سیاسی، اجتماعی و تاریخی زیادی روی آن صورت گرفت. اگر دوستان برنامه ی راز را دیده باشند، و آقای طالب زاده مجری آن بودند؛ آنجا هم تحلیل فیلم بیشتر از نوع سیاسی اجتماعی تاریخی داشتند. یعنی از این دیدگاه تحلیل می کردند.

یک مدل دیگر از تحلیل فیلم داریم که به آن تحلیل فیلم روانشناسی می گوئیم. این نوع، به دو دسته تقسیم می شود، در یک دسته فیلم هایی هستند که روان شناسان ما می آیند تحلیل می کنند و تمرکزشان روی اختلالات است. مثلاً می گویند در این فیلم، این شخصیت

درون گرا بود یا با توجه به این رفتارهایی که داشت شخصیت مرزی بود. با توجه به این رفتارهایی که ما داریم می آیند وسواس فکری را تحلیل می کنند.

اینهایی را که تا الان گفتم، خیلی الان به کار ما نمی آید. یعنی ما الان نمی خواهیم وارد این مدل تحلیل فیلم ها بشویم.

در یک مدل دیگر تحلیل فیلم که دارای دیدگاه روانشناسی است، اما تمرکز آن روی بحث تربیتی و اخلاقی است. بیشتر فضیلت محور هستند. دنبال این هستند از داخل این تحلیل ها، مباحث تربیتی را استخراج کنند. این هم خودش دسته بندی های مختلفی دارد. من که می خواهم به عنوان مادر کنار فرزندم بنشینم و فیلمی را تحلیل کنم، باید ببینم چه چیزهایی را مد نظر بگیرم و به چه نکته هایی باید توجه کنم.

ما در بحث تحلیل فیلم، نگاه مان تربیتی و اخلاقی است. ما باید به چند جنبه در فیلم نگاه کنیم. اولین نکته ای که می توانیم روی آن تمرکز کنیم، بحث هیجانات است. فیلم یا انیمیشنی که ساخته می شود، یک سری هیجانات در خود دارد چون می دانید داستانی که می خواهد به آن پرداخته شود، اگر در آن هیجانی نباشد و متناسب با آن مخاطب، آن هیجانات تنظیم نشده باشد؛ یعنی آن سازنده به این قضیه توجه نکرده است. وقتی در خود هیجان دارد، یعنی فیلم از یک مسیری شروع می شود و یک افت و خیزهایی دارد، و به یک جایی ختم می شود. هیجان هایی مثل ترس، خشم، شجاعت، شادی، وهم و خیال، غضب، غم و اندوه، و محبت یا جمع اینها را داشته باشد. می تواند بعضی از اینها در آن پر رنگ باشد. اینکه فکر می کنید یک کارتون یک صحنه ی ترسناک داشت پسر من که هفت ساله است اصلاً نباید ببیند، نه این طور نیست. البته باید ببینیم میزان و مدل آن ترس چه هست.

این هیجان ها اگر به جا و به اندازه در آن انیمیشن یا فیلم باشند، جذابیت آن دیدن را بیشتر می کنند و اصلاً یکی از دلایلی که سازندگان به سمت تولید آن هیجان ها می روند، این است که بچه های دنیا را در سنین مختلفی که آن فیلم برای آنها ساخته شده، جذب تماشای آن برنامه کنند. تا حالا هم موفق شده اند. می بینید که ساعت تماشای فیلم و کارتون در بچه های ما دارد بیشتر و بیشتر می شود. چون این قدر جذاب است که مدام بچه ها دوست دارند ببینند.

برخی از ما بزرگترها یا خوشبختانه یا متأسفانه یک فیلم را می بینیم، تکرار آن را فردایش در شبکه ی دیگری دنبال می کنیم و بارها این کار را تکرار می کنیم. این خیلی بد است! ما که بزرگتر هستیم و باید بالغانه فکر کنیم اینطوری مقهور فیلم ها شدیم، توقع داریم بچه هایمان این شکلی جذب نشوند! این توقع شاید قدری بی جا باشد.

پس یکی از جنبه‌هایی که ما باید به آن توجه کنیم، هیجان‌اتی است که در آن فیلم هست، که این هیجان‌ات آیا برای فرزند من مفید هستند یا مضر؛ چه حد و میزانی از آن بد یا خوب است، اصلاً آن را شناسایی کنم. حتی در برخی از انیمیشن‌ها بچه‌ها یاد می‌گیرند که اگر بخواهند شاد بشوند، چگونه این کار را انجام بدهند. بعضی از آن‌ها خوب است و برخی دیگر ممکن است با سبک زندگی ما همخوانی نداشته باشد.

مسئله‌ی بعدی که باید خیلی به آن دقت کنیم، بحث اعتقادات است در مورد فیلم‌ها، و عقایدی را که دارد به خورد بچه‌های ما می‌دهد. این باورها را باید شناسایی کنیم و در موردش حرف بزنیم.

فکر نکنیم همه چیز را باید فیلتر کنیم و از جلوی دید بچه‌ها برداریم. بعضی‌ها باید فیلتر شوند، اما خیلی از آنها را وقتی بچه‌ی من می‌بیند، در کنارش باشم و از مسیری که من می‌گویم ببینیم و ذهن بچه را به سمتی که دل‌مان می‌خواهد مدیریت کنیم. یک سری فیلم‌ها و انیمیشن‌ها می‌توانند باعث انحراف شوند. مثل انحراف از دین، یا تمایل به سمت عرفان‌های کاذب و شیطان‌پرستی و روی آوردن به سمت ادیان دیگر باشد. یک سری انحرافات هم می‌تواند انحرافات جنسی باشد. خیلی ساده، هم جنس‌گرایی خیلی دارد الان به صورت نامحسوس در برخی از فیلم‌ها عنوان می‌شود.

آیا به صرف اینکه در فیلمی صبر و شکیبایی را برجسته کرده، من به این بحث انحراف دقت نکنم و بگویم: خوب، حالا بچه‌ام این را ببیند صبر را یاد بگیرد چون نامحسوس است. آن سازنده خودش می‌دانسته که موضوع را نامحسوس بسازد که در گوشه‌ای از ذهن فرزند من نوعی بماند، ثبت بشود و جایی در نوجوانی به سمت آن گرایش پیدا کند.

الان در بعضی از مدارس، حتی بعضی از مدارس مذهبی که برایشان ارتباط با جنس مخالف جا افتاده، می‌گویند این که محرم است، ما که خوب دختریم، ما که پسریم چه اشکالی دارد همدیگر را بغل کنیم و یا کنار هم بنشینیم و همدیگر را لمس کنیم؟ اینها، از همان ناخودآگاه‌ها شکل می‌گیرد.

بحث موسیقی فیلم‌ها هست که باید مقداری روی آن شناخت داشته باشیم. پس ما روی این چهار پنج زمینه تمرکز می‌کنیم، در قدم اول برای اینکه فیلم یا انیمیشنی را تحلیل کنیم. نگاه می‌کنیم ببینیم چه هیجان‌اتی در آن است، ببینیم در مسائل اعتقادی یا انحرافی چه مسائلی را ممکن است داشته باشد، بحث هویت جنسیت هم در کارتون‌ها و فیلم‌ها یا انیمیشن‌ها مهم است. مثلاً ما خیلی توصیه نمی‌کنیم پسرها در سن دبستان کارتون سیندرلا را ببینند. ولی مثلاً به مادرانی که فرزند پسر دارند فیلم یا کاتون اژدها سواران را که از

تلویزیون بارها مکرراً پخش شده توصیه می کنیم. هیجان اش برای پسرها خوب است و در هویت جنسیتی شان کمک شان می کند.

* الان پسر من که چهارده ساله است وقتی این فیلم ها را نگاه می کند، با دقت متوجه خیلی از مسائل می شود. این نگرانی برای من به وجود می آید، ولی نمی دانم تا چه اندازه ای چه مطالبی را می توانم بگویم. مثلاً نامحرم همیشه جنس مخالف نیست. آدم باید یک حریمی برای خودش داشته باشد حتی با هم جنس های خودش. ولی نمی دانم بیشتر از این تا چه مقدار می توانم اشاره کنم که چه خطری اینها را تهدید می کند. چطور باید این آگاه سازی را برایشان انجام بدهم؟

- استاد: چون چهارده ساله است، قطعاً دیگر نوجوان است، پس شما می توانی یک سری اطلاعات را بدهی و اینکه آن اطلاعات را هم قطعاً دارد. در بحث همجنس گرایی، بهتر است که در این زمینه پدرس برایش توضیح بدهد. ما معمولاً می گوییم گرایش به همجنس که الان هم زیاد شده، مادرها دختران را آگاه کنند که مراقبت کنند. می توانیم بحث علمی کنیم. تعریف خانواده از دیدگاه اسلام را و تعریف خانواده از دیدگاه غرب را. حالا من مادر اگر هیچ وقت در این زمینه با فرزندم حرف نزدم یک جای کارم می لنگد. مثلاً بچه های شما در سن دبستان دارند بازی می کنند گاهی وقت ها به پسرمان بگوییم: انشالله تو یک بابای خیلی خوب می شوی. من می دانم، تو یک همسر خیلی قوی و مقتدر می شوی. گاهی وقت ها به دخترانمان بگوییم که: فکر کنم مامان، تو یک مامان خیلی مهربانی! می دونم که یک همسر خیلی دلسوز می شوی.

یکی از اتفاقاتی که ما الان در نسل جوان مان خیلی داریم می بینیم یک نسلی مادرها به پسرها می گفتند: انشالله بزرگ بشی دکتر بشی، مهندس یا خلبان یا پلیس بشی و به دخترها می گفتند: خانم مهندس بشی یا معلم بشی. تو بنشین درست را بخوان و با هیچ کاری هم کار نداشته باش. همین را از سن پایین در سر آنها فرو کردیم، حالا نوجوان شدند غریزه شان و میل شان به جنس مخالف روشن شد، سن بلوغ شان اتفاق افتاد. الان می بینیم سن ازدواج خیلی بالا رفته، چرا؟ چون اصلاً مامان بابا شدن و همسر شدن را در مغز آنها فرو نکردیم.

این غریزه را که در نوجوان روشن کردم، انحراف فکری هم که ناخودآگاه به او دادم، خوب؛ باید آن را کجا پیاده کند؟ یا گرایش به همجنس دارد، یا گرایش به جنس مخالف دارد که الان داریم می بینیم ازدواج های سفیدی که وجود دارد. ارتباط هایی که وجود دارد و حاضر نیستند زیر بار مسئولیت ازدواج بروند. وقتی هم با آنها صحبت می شود، میگویند ما

مشکلی نداریم، اما نمی دانند که بعد که به شکست می خورند، چه آسیب های زیادی در آنها به وجود می آید.

الان آمده اند یک تغییراتی در انیمیشن هایی که بچه ها در گذشته می دیدند داده اند که تحلیل گران وقتی رفتند نگاه کردند، دیدند این تغییرات خیلی کوچک، بحث همجنس گرایی را دارد در بچه ها باب می کند و اصلاً مادران و بچه ها هم متوجه آن نیستند. چون در ناخودآگاه شان دارد ثبت می شود. چون این تغییرات را کسانی که دارند به این قضیه فکر می کنند، ایجاد می کنند.

بیشترین حالتی که می شود برای جذب بچه ها از آن استفاده کرد، هیجانانی است که در فیلم ها هست. ترس، خشم، شجاعت، قهرمان سازی، بحث محبت؛ اینها خیلی بچه ها را شیفته می کند. خصوصاً انیمیشن هایی که در این زمینه ساخته می شوند. حالا برویم ببینیم اگر من به عنوان مادر می خواهم فیلمی را تحلیل کنم، باید به چه چیزی دقت کنم؟ چهار مسئله را خدمتان عرض کردم که می توانیم به آنها توجه و دقت کنیم. فیلم و انیمیشن ها را از سه لایه ی دیگر هم می توانیم تحلیل کنیم، یکی اینکه بعضی انیمیشن ها خانواده محور هستند. نگاه کنیم ببینیم مثلاً قهرمان آن داستان یا آن موضوع در حول و حوش و محور یک خانواده دارد می چرخد. این خیلی مهم است. آنهایی که خانواده محور هستند بروم نگاه کنم ببینم خوب، به عنوان مثال در مورد همین انیمیشن اژدهاسواران که چند نوجوان هستند در مورد رام کردن اژدها کار می کنند، یک جایی هم خانواده دارند، آن شخصیت اصلی حضور پدر و مادرش خیلی پر رنگ است، بقیه پدرهایشان پر رنگ است. این خانواده محوری، ببینم آیا احترام به والدین در آن هست؟

یکی بحث روانشناسی که در آنها هست. روانشناسی عشق، محبت، کمک کردن به دیگران، مشارکت و صبر کردن، یعنی برویم اخلاقیات را در آن پیدا کنیم. لایه ی آخری که ما می توانیم انیمیشن ها را از آن جنبه تحلیل کنیم، لایه ی سیاسی است. گاهی وقت ها علم سیاسی داشتن در این زمینه به ما کمک می کند. به عنوان مثال وقتی من بدانم این انیمیشنی که فرزندم دارد می بیند کشور سازنده اش چه کشوری است، خیلی به من کمک می کند، دیدگاه سیاسی آن کشور چیست. حتماً من فقط نمی گویم آمریکا فقط دیدگاه سیاسی دارد. نه؛ مثلاً کشورهای اروپایی هم دیدگاه سیاسی دارند. کشورهای اروپایی اکثراً دیدگاه سیاسی شان جنگ نرم است. یعنی در فیلم یا انیمیشنی که ساخته، داره یک مسیر مبارزه کردنی را نشان می دهد می بینیم که با دشمن دارد صلح می کند یا دشمن را تربیت می کند.

هر چند یک جایی صلح و تربیت دشمن در دیدگاه دین هم وجود دارد، ولی می‌خواهم بگویم آنها هم بیشتر تمرکزشان روی این سمت است.

محصولات رسانه‌ای معمولاً یک بسته‌ای از اطلاعات را برای ما می‌آورند. این طور نیست که اگر بچه‌ی من یک کارتون را می‌بیند فقط در آن انحرافات جنسی وجود دارد. معمولاً اینها را که برای کودکان می‌سازند این قدر لایه‌های پنهان دارد که خیلی شفاف و باز نیست. ارتباط با همجنس یا جنس مخالف بسیار نامحسوس است. این قدر دو تا نوجوان با هم دوست و همکلاسی‌اند و جنس مخالف هم دارند، که شما اصلاً می‌گویید که این روند فیلم است. ولی حواس مان نیست که دارد آن آموزش را می‌دهد. پس یک بسته است. این بسته می‌تواند هیجان را به فرزندم آموزش بدهد. می‌تواند یک سری اعتقادات را به خورد فرزندم بدهد. می‌تواند یک سری باورها را در فرزند من ایجاد کند. خدای ناکرده یک سری انحرافات فکری را در ذهن فرزند من ایجاد کند. می‌تواند یک سری پیام‌های اخلاقی خیلی خوب داشته باشد. اکثر انیمیشن‌هایی که برای بچه‌ها ساخته می‌شود آنچه که در این بسته‌ی فرهنگی پر رنگ است که دارد می‌دهد، آن پیام اخلاقی است که خیلی از ما می‌گوییم که خوب، چون دارد این پیام اخلاقی را می‌دهد پس از آن قضیه اش صرف نظر کنیم. این خیلی خوب است. دارد پر تلاشی و کمک به دیگران را می‌گوید. دارد محبت کردن و هوای خانواده را داشتن را می‌گوید. یعنی مهم‌ترین مسیری که دارد یک فیلمی می‌رود پیام‌های اخلاقی است که در خودش دارد.

یک شبکه‌ای از ارزش‌ها را به خورد ما می‌دهد و این خیلی مهم است. حالا می‌تواند همه‌اش ارزش یا همراه با ضد ارزش باشد، می‌تواند همه‌اش هم ضد ارزش باشد. تولید کننده‌ی انیمیشن با هر دین و مذهبی که هست، و در هر کشور و قاره‌ای که زندگی می‌کند، بیشتر دنبال این است که مخاطب شناسی کند و فضایی را که دلش می‌خواهد برای آن مخاطب ترسیم کند و جذب مخاطب کند و در آخر، آنچه که می‌خواهد را به خورد مخاطب‌مان بدهد.

فیلم‌هایی که می‌بینیم یا ساخته می‌شود، بر اساس انواع مخاطب و انواع بیننده تنظیم می‌شود. از این نظر که یا آن بیننده می‌خواهد تنهایی ببیند، بعضی از فیلم‌ها برای تنهایی دیدن ساخته می‌شود. بعضی از فیلم‌ها هم برای دو نفره دیدن ساخته می‌شود. فیلم‌هایی که خصوصاً از اول دو تا زوج هستند، خیلی رمانتیک است، هیجانات و احساسات در آن نهفته است و تا انتها چنین است، این فیلم‌ها فقط برای دیدن زوج‌ها ساخته می‌شود. یک سری فیلم‌ها هم فقط خانوادگی ساخته شده یا دوستان.

می خواهم الان مادران بگویند که پسرها در چه حول و حوش فیلم ها یا انیمیشن‌هایی الان دارند سیر می کنند؟ هم سن شان را بگویید که در چه مقطعی هستند هم اسم فیلم ها یا انیمیشن‌هایی را که می بینند بفرمایید.

* یکی 8 ساله و دیگری 15 ساله است. اژدهاسواران را خیلی دوست داشتند. بچه رئیس، پاندای کونگ فو کار، لاک پشت‌های نینجا را هم دوست داشتند. چون هیجانش زیاد بود، بلافاصله بعد از اینکه تمام می شد، شروع می کردند همان اداها را در خانه درمی آوردند!

- استاد: با توجه به اینکه پسر هستند، چیزهای بدی نمی بینند. خوب است که تحلیل و نقد کنیم.

* من پسر حدود هشت سال و نیمه است. انیمیشن‌هایی را که می دانم زیاد می بیند، یکی رکاب زنان کوهستان است، این می تواند فوتبالیست‌ها بشود که مربوط به تنیس یا فوتبال است، یکی شهر موشکی است که الان دارد خیلی پخش می شود. یکی مهارت‌های زندگی است. یکی پاندای کونگ فو کار است.

* پسر من 8 ساله است، پاندای کونگ فو کار را می بیند، مهارت‌های زندگی را خیلی دوست داشت قبلاً، ولی الان خیلی علاقه‌ی شدیدی به فیلم‌هایی که روی پرده‌ی سینما است دارد، به اصرار می گوید من می خواهم ببینم، یا یواشکی برود ببیند. یا موقعی که ما خوابیم، یواشکی گوشی را برمی دارد و دانلود می کند.

- استاد: اگر کار به جایی می رسد که می خواهد برود یواشکی ببیند، و شما می گوید این فیلم مناسب تو نیست؛ شما اجازه ندهید یواشکی ببیند. با او همراه شوید و کنار او بنشینید و ببینید و این روشی را که ما در طول دوره به شما یاد می دهیم ان شاء الله با او تحلیل کنید؛ که حداقل پیامدهای منفی اش کمتر و کمتر شود.

* پسر من 16 سالش است. فیلم‌های دلدادگان، سریع و خشن، هشدار برای کبرا 11، را خیلی علاقه دارد. من خودم اصلاً نمی بینم. فیلم را روی برنامه‌هایی مثل نماوا دانلود می کند.

- استاد: حتماً با او فیلم‌ها را ببینید.

حتماً انیمیشن مناسب هم معرفی می کنیم. اژدهاسواران جزو انیمیشن‌های خوب است که می خواهیم تحلیل کنیم. هم اگر مشکل کوچکی دارد کنار آن می گوئیم. بالاخره انیمیشن یا فیلمی که ساخته می شود پشت آن یک سازنده است. من الان داخلی یا خارجی، مسلمان یا غیر مسلمان را کاری ندارم. می خواهم بگویم آن کسی که این را می سازد بر اساس تفکری که خودش دارد و غذایی که می خواهد به روح آن مخاطب بدهد، این کار را انجام می دهد. حالا اگر تفکرش این باشد که فقط به هر قیمتی طنز بسازد، می تواند با تحقیر کردن آدم‌ها یا

خراب کردن شخصیت آدم‌ها یا با هر وسیله‌ی دیگری باشد، اگر پشت صحنه‌ی آن طنز، اخلاق مداری باشد، قطعاً طنزی می‌سازد که اخلاق مداری در آن رعایت شده باشد. اگر می‌خواهد ترویج دین مسیحیت باشد، یا ترویج تفکری مثل فمینیسم باشد، بر اساس آن تفکرش فیلم را می‌سازد. حتی همه‌ی فیلم‌هایی هم که خیلی خوب هستند، بالاخره یک تفکری پشت آنها هست. باید ببینیم آن تفکر دارد ما را به کدام سمت می‌برد. یعنی با تحلیل فیلم، حتی می‌توانیم تفکر آن سازنده یا آن کشور را هم تا حدودی بشناسیم، و این برای انتخاب‌های بعدی مان به ما کمک می‌کند.

یکی از اولیا فرمودند یک دختر سه ساله هم دارند که علاقه مند به کارتون دینا و برخی کارتون‌های دیگر است.

یکی دیگر از اولیا فرمودند دختر من 12 سالش است. فیلم دختر کفشدوز و پسر گربه‌ای را می‌بیند. تنها می‌بیند و دوست نداشت من با او ببینم. از او خواستم که لطفاً یک کارتون شبکه‌ی پویا را با این فیلم جایگزین کند. قبول کرد و دیگر بقیه‌ی سریال را ندید. یک قسمت اش را که من دیدم مناسب نبود.

نکته‌ای هست. گاهی وقت‌ها فرزند ما سریالی را ندیده، ما داریم به او پیشنهاد می‌دهیم. اینجا می‌توانیم بر اساس پیشنهادمان بچه‌ها می‌گویند باشد، این فیلم خوب است با هم می‌بینیم. یک زمانی فرزند ما چند قسمت از سریالی یا یک انیمیشنی یا فیلمی را دیده، و اجازه هم نمی‌دهد ما ببینیم. الان هم به او گفتیم نبین، گفته چشم. اول اینکه شما خودتان بروید یکی دو قسمت از آن را ببینید. مطمئن بشوید که ایراداتش چیست. ممکن است ذهن بچه‌ی من همچنان درگیر اتفاقات آن سریال باشد و چون تمام نشده، او دارد پایان‌های مختلفی را در ذهن ناخودآگاه خودش، برای آن تعریف می‌کند. یا تشبیه و شبیه‌سازی می‌کند. این ممکن است آسیب زننده باشد. به این نکته دقت کنید. شاید دیدن چند قسمت از آن به صورت خلاصه وار برای اینکه آن مجموعه در ذهن فرزندمان بسته شود، بهتر از این باشد. خوب و بد فیلم یا انیمیشن را اجازه بدهید جلو برویم تا به آن برسیم. معمولاً هر جا که در مورد دیدن یا ندیدن فیلمی صحبت می‌شود، حذف کردن راحت‌ترین کار است. نه! ما اینجا تحلیل می‌کنیم. روش تحلیل با بچه‌ها را خدمتتان توضیح می‌دهیم که حالا که می‌خواهید بنشینید با پسر یا دختر خانم‌تان این فیلم‌ها را نگاه کنید، چه کار کنید که فرزندان متوجه اتفاقات یا پیامدهای مثبت و منفی فیلم بشود. روی این مطلب تمرکز می‌کنیم. ممنون که بنده را همراهی کردید. به همگی خدا قوت می‌گویم و از شما تشکر می‌کنم.